

کمیته پذیرش و نظارت بر مؤسسات معتمد سازمان بورس و اوراق بهادار

گزیده‌هایی از گزارش عملکرد سال ۱۳۹۵

سازمان بورس و اوراق بهادار SECURITIES & EXCHANGE ORGANIZATION

فهرست موضوعی موارد بررسی شده

- ۱- بررسی گزارشهای تهیه‌شده در مورد اشکالهای گزارشهای حسابرسی انتخاب‌شده، مکاتبه با مؤسسه‌ها، اخذ نظرهای آنها، بررسی موارد و در صورت لزوم دعوت از شرکا و استماع توضیحات آنها و بحث و مذاکره درباره موارد و حسب مورد ارجاع آنها جهت بررسی و اتخاذ تصمیم از سوی جامعه حسابداران رسمی ایران،
- ۲- بررسی گزارشهای تهیه‌شده در مورد اشکالهای موجود در اظهارنظر بازرسان قانونی نسبت به گزارش توجیهی افزایش سرمایه،
- ۳- بررسی گزارشهای تهیه‌شده در مورد اشکالهای موجود در گزارش حسابرس در خصوص صورتهای مالی میان دوره‌ای،
- ۴- بررسی گزارشهای تهیه‌شده جهت پذیرش مؤسسه‌های حسابرسی و بررسی گزارشهای انتخابی با حضور شرکای مؤسسه‌ها،
- ۵- بررسی گزارشهای تهیه‌شده جهت پذیرش شریک یا مدیر جدید مؤسسه‌های حسابرسی و بررسی گزارشهای انتخابی،
- ۶- بررسی و پیگیری اقدامهای انجام‌شده در خصوص استقرار سامانه مکانیزه اطلاعات جهت تسهیل امر پذیرش حسابداران معتمد،
- ۷- بررسی موضوع طبقه‌بندی مؤسسه‌های حسابرسی،
- ۸- بررسی موارد رعایت نشدن الزامهای مقرر در دستورالعمل مؤسسه‌های حسابرسی معتمد، و
- ۹- پاسخ به ایرادها و ابهامهای مطرح‌شده از طریق دبیرخانه یا دیگر واحدهای نظارتی.

ایرادهای عمده مشاهده شده در گزارشهای حسابرسی بررسی شده

ایرادهای عمده مشاهده شده در گزارشهای حسابرسی مورد رسیدگی موضوع گیری نامناسب حسابرس مستقل نسبت به آنها به شرح زیر است که در پیوست گزارش تشریح شده است:

- ۱- ایرادهای مربوط به تنظیم گزارشهای حسابرسی،
- ۲- ایرادهای مربوط به تهیه و تنظیم صورتهای مالی و افشای اطلاعات،
- ۳- ایرادهای مربوط به صورتهای مالی تلفیقی،
- ۴- انعکاس متناقض اطلاعات در صورتهای مالی شرکت اصلی و شرکتهای فرعی یا وابسته آن،
- ۵- ایرادهای مربوط به معامله ها با اشخاص وابسته،
- ۶- ایرادهای مربوط به شناسایی درآمد عملیاتی و سود حاصل از فروش داراییها،
- ۷- ایرادهای مربوط به صورت جریان وجوه نقد،
- ۸- موضوع گیری نامناسب در خصوص ضوابط و مقررات سازمان بورس و اوراق بهادار، و
- ۹- ایرادهای مربوط به گزارشهای توجیهی افزایش سرمایه و اظهار نظر بازرسی قانونی نسبت به آنها.

چالشها

حرفه حسابرسی در معرض چالشهایی است که توجه به اهمیت آنها و یافتن راهکار مناسب برای برطرف ساختن آنها، می تواند حرفه حسابرسی و کیفیت گزارشهای حسابرسی را ارتقا بخشد. چالشهای عمده در این مورد به شرح ذیل قابل طبقه بندی هستند.

۱- مراقبت از استقلال حسابرسان

یکی از مهمترین عوامل ارتقای حرفه حسابرسی و بهبود کیفیت گزارشهای حسابرسی مراقبت از استقلال حسابرسان است. تغییر حسابرس به دلیل موضوع گیری حرفه ای حسابرس، می تواند استقلال حسابرس را مورد تهدید جدی قرار دهد و سبب محافظه کاری وی در ارائه نظرها و نتایج ناشی از رسیدگیها شود.

۲- محدودیتهای کنونی در گسترش خدمات حسابرسی

بسیاری از اشخاص حقوقی و حقیقی که الزام به تسلیم اظهارنامه مالیاتی دارند، به لحاظ قانونی، اجباری برای استفاده از حسابداران رسمی ندارند. این امر سبب محدودیت استفاده از خدمات حسابرسان می شود و نیروی انسانی مورد نیاز برای آینده نیز فراهم نشده و آموزش نمی بیند.

۳- انتظارات متفاوت ذینفعان از حرفه حسابرسی

گروهی از سهامداران خرد و کارشناسان به دنبال شفافیت بیشتر و موارد افشای گسترده تر در صورتهای مالی هستند؛ در حالی که برخی سهامداران عمده به دلایلهای گوناگون در پی اطلاعات محدودتر و خلاصه تر هستند. رعایت استانداردهای گزارشگری و بازنگری آنها به تناسب شرایط کشور و به روزرسانی صورتهای مالی نمونه، می تواند بسیار راهگشا باشد.

۴- پراکندگی نامناسب کار بین مؤسسه های حسابرسی

پراکندگی نامناسب کار بین مؤسسه های حسابرسی، بسیار حائز اهمیت است. متأسفانه، در برخی موارد جذب کار بیشتر در حرفه حسابرسی از طریق ارائه پیشنهاد قیمت پایین تر جهت انجام حسابرسی صورت می پذیرد. این امر تأثیر مخربی بر کیفیت حسابرسی دارد. تقویت روشهای نظارتی سبب می گردد توسل به این روش و دریافت کار با حق الزحمه های کمتر، کاهش یابد.

۵- کمبود نیروی انسانی واجد شرایط

کمبود نیروی انسانی آموزش دیده و باتجربه در حرفه حسابرسی، یکی از پدیده های مزمن و مستمر در حرفه حسابرسی است. شرایط نامناسب رقابتی و حق الزحمه های محدود در مقایسه با نرخهای جهانی، سبب می شود که بسیاری از آموزش دیدگان از سوی دیگر فعالیتهای اقتصادی جذب شده و حرفه حسابرسی با محدودیت در تأمین نیروی انسانی مواجه باشد.

۶- محدودیت امکانات آموزشی

به رغم تلاشهای انجام پذیرفته، کماکان حرفه حسابرسی به سبب ماهیت آن، نیازمند بهره مندی از آموزش بیشتر به لحاظ کمی و کیفی است. ارتقای نظام آموزش دانشگاهی، گسترش آموزش نظام مند از سوی مؤسسه های حسابرسی، گسترش آموزش و انتشار رهنمودها برای دستیابی به فزایندهای یکسان از مفاهیم استانداردهای حسابداری و حسابرسی و در نهایت تشویق مؤسسه های تخصصی آموزشی، از جمله راهکارهای ارتقای آموزش در حرفه حسابرسی است.

پیشنهادهای کمیته

مؤسسه‌های حسابرسی معتمد سازمان بورس مهم‌ترین، مؤثرترین و عملی‌ترین روش اعمال نظارت سازمان بورس بر شرکتهای پذیرفته‌شده هستند. بنابراین، کمیته پیشنهاد می‌کند جهت بهره‌مندی از تخصص، دانش و تجربه حساب‌رسان کشور، اجرای اقدامهای ذیل به صورت مؤثر در دستور کار سازمان بورس و اوراق بهادار قرار گیرد:

۱- حرفه حسابرسی در کشور با دشواریها و چالشهایی مواجه است که بخش عمده‌ای از آنها در بخش چالشهای این گزارش (بند ۹)، مورد توجه قرار گرفته است. پیشنهاد می‌شود این‌گونه چالشها مورد بررسی قرار گرفته و برای آنها چاره‌جویی شود، و

۲- همواره پیشگیری بهتر از درمان است. نظارت مؤثر زمانی معنا می‌یابد که به صورت هدفمند دنبال شود. برای این منظور لازم است اقدامهای ذیل به صورت جدی عملی شوند:

الف- شیوه‌های نظارتی هوشمند نیازمند دسترسی به اطلاعات صحیح هستند. بنابراین، ارتقای نظام جمع‌آوری اطلاعات صحیح و به موقع مربوط به حساب‌رسان معتمد از طریق سامانه مکانیزه و تحلیل آنها، اولین گام در راه طراحی نظارت مؤثر است،

ب- اطلاع‌رسانی به موقع در مورد یافته‌های گزارشهای ناشی از نظارت‌های اعمال شده سبب پیشگیری از تکرار اشتباه‌ها می‌شود، و

ج- آموزش مؤثر و استفاده از ابزار مناسب برای تسهیل و گسترش آموزش سبب می‌شود به روزرسانی دانش در حرفه حسابرسی و آموزش مستمر در حرفه حسابرسی ارتقا یابد.

برنامه‌های آینده کمیته پذیرش و نظارت

<ul style="list-style-type: none"> • تعیین شاخصهای ارزیابی میزان تحقق هدفهای مقرر در دستورالعمل حسابرسی مبنی بر حمایت از حقوق سرمایه‌گذاران و پیشگیری از وقوع تخلفها در حوزه عملکرد مؤسسه‌های حسابرسی، • ارائه راهکارهای پیشنهادی (شامل اصلاحات مورد نیاز در مقررات موجود) جهت ارتقای دستیابی به هدفهای یادشده، و • بررسی انتظارات موجود از نظارت بر مؤسسه‌های حسابرسی معتمد و تعیین راهکارهای مناسب برای پاسخگویی به انتظارات مزبور. 	۱- ارتقای اثربخشی نظارت بر مؤسسه‌های حسابرسی معتمد
به روزرسانی اطلاعات جمع‌آوری شده در مورد مؤسسه‌های حسابرسی، ترکیب شرکا و کارکنان آنها، ترکیب فعالیت آنها، تعداد شرکتهای حسابرسی شده و ساعتهای مصرفی و تحلیل اطلاعات جمع‌آوری از سوی سامانه مکانیزه.	۲- بانک اطلاعات حساب‌رسان
طراحی گزارشهای نظارتی جدید براساس اطلاعات جمع‌آوری شده از سوی سامانه مکانیزه و براساس هدفهای نظارتی.	۳- طراحی گزارشهای جدید
<ul style="list-style-type: none"> • تعیین عنوانهای موضوعهای مورد نیاز جهت آموزش، • طبقه‌بندی گروه‌های هدف برای دریافت آموزش، و • پیشنهاد روشها و ابزار مورد نیاز جهت تسهیل آموزش و گسترش آن. 	۴- آموزش حساب‌رسان
بهبود مرکز اطلاع‌رسانی اینترنتی حساب‌رسان معتمد برای اطلاع‌رسانی در مورد اشکالهای یافت‌شده در بررسی گزارشهای حسابرسی مورد نظارت و دیگر ایرادهای آشکارشده در نظارت‌های اعمال شده.	۵- اطلاع‌رسانی

منبع: کمیته پذیرش و نظارت بر مؤسسات حسابرسی معتمد، گزارش عملکرد سال ۱۳۹۵، www.seo.ir

